

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII”, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Eica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-înt.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economii, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hafeșana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosdia), Isvorul (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-înt.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugaru (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de împr. și păstrare (Iva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăna, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

ABONAMENTUL:

PE 1 AN LEI 100—, PE ½ AN LEI 50—.
 — NUMĂRUL 2 LEI. —

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR:

ION I. LĂPĚDATU și CONSTANTIN POPP
 Redactor responsabil: SOFRON ROȘCA

TAXA PENTRU INSERTIUNI:

DE SPAȚIUL UNUI cm² CĂTE 50 BANI

SUMARUL:

Urmările economice ale reformei agrare. — Chestiunea impozitelor nouă. — Târgul de mostre din Cluj. — *Cronică:* † Emil Costinescu. Timbrarea registrelor comerciale și industriale facturi și note de plată. Noi articole libere la import. Podul peste Borcea. Strângerea coroanelor nestampilate. Unificarea legislației comerciale. Suprimarea permiselor. Diverse.

Urmările economice ale reformei agrare.

— Pentru Ardeal. —

(Urmare).

În Cehoslovacia, unde reforma agrară, s'a făcut cu multă cumpătare și tot atâta cuminenție, încă se constată o diminuare a producției. Și anume, — după cum ne spune numărul ultim din revista «Oestrichische Rundschau» — până când, înainte de executarea legii de reformă agrară, Cehoslovacia avea un plus pentru export chiar și în anii mai slabi, — până atunci în anul trecut (1920) a fost nevoită să impoarte o cantitate de 20,000 vagoane din diferite cereale, cu toate că a avut un an bun. Și să nu perdem din vedere, că țaranul cehoslovac se află pe o treaptă de cultură economică mult superioară țaranului nostru de ori unde.

Reducerea teritoriului proprietății mari și mijlocii se resimte până acuma îndeosebi prin lipsa de semințe de plante furajere (mohor, luțernă, trifoi, măzeriche) și de plante industriale. Și faptul acesta nu poate să ne surprindă, dacă avem în vedere, că semințele acestea s'au produs în cantități mari pe proprietățile mari și mijlocii, — iar azi nu se mai produc sau, cel mult, într'o măsură redusă. — Faptul acesta

e de o gravitate mult mai mare de cum se pare la prima privire, fiindcă semințele importate din alte țări pe lângă că ne vor scoate din țară sume însemnate, cari ne vor devalva și mai mult valuta, — ne vor da semințe cu adevărat străine, fiindcă o parte nu se vor aclimatiza, iar cealaltă numai treptat-treptat. Vom avea deci în mod inevitabil câțiva ani, în cari producția plantelor furajere și industriale va suferi pagube însemnate, din lipsa de semințe, respective din pricina diminuării recoltei, în lipsă de semințe indigene aclimatizate.

Industria agricolă.

Industria agricolă, prin arândările forțate, a suferit și până acum mult, și va fi târâtă într'o criză de durată mai lungă prin legea de reformă agrară. Mă voi ocupa numai cu principalii rami de industrie agricolă: fabricația de spirt, fabricația de bere, fabricația de zahăr, și morăritul.

Sub dominația maghiară industria spirtului ajunsese în teritoriul Transilvaniei la o stare înfiorătoare, așa că, pe lângă acoperirea consumației interne, producea însemnate cantități pentru export.

Spirtul destinat consumației interne ca și cel destinat exportului se producea și se produce în stabilimente aranjate după cele mai exigente cerințe ale tehnicii. Legea ungară, în vigoare și azi, clasează stabilimentele, în stabilimentele agricole și stabilimentele industriale, precizând favorurile și obligamentele fiecărei categorii în mod diferit. Deosebirea esențială e, că până când producția stabilimentelor agricole e nelimitată, până atunci stabilimentele industriale au o producție contingentată în proporție cu cantitatea produselor solului destinate pentru fabricația de alcool.

În ce privește procurarea materialului brut necesar fabricației spiritului, aceasta se întâmplă la stabilimentele agricole din producția domeniului. Menirea fabricii e tocmai utilizarea rațională a acelor produse ale solului, a căror utilizare ca hrană pentru animalele domeniului era imposibilă, din cauza cantității prea mari, ce se aduna într'un timp scurt și a imposibilității de a le conserva, de altă parte din cauza speselor urcate de transport și a spațiului ce ele reclamau, voind a le înmagazina. Fabricația de spirt se întâmpla în astfel de stabilimente aproape exclusiv din sfecele de zahăr, din capetele dela sfecele de zahăr, sau din cartofi, atunci când domeniul nu producea sfecele de zahăr, și avea teritorii vaste plantate cu cartofi bogați în amidon.

Cum prin legea de reforma agrară teritoriul proprietății mari și mijlocii va fi redus, — și chiar și teritoriul fermelor model va fi limitat la 500 jug. cad. — cantitatea de sfecele de zahăr și de cartofi bogați în amidon va fi considerabil redusă, așa că pentru a putea ținea în funcțiune stabilimentele agricole, proprietarul fabricii va trebui să-și ia refugiul la cumpărări în țară sau chiar importări de cartofi de calitate mixte, a căror conținut de amidon va fi numai rar egal cu acela al celor produși pe ferma proprie. În împrejurările de azi transportul de o cantitate mai mare de cartofi întâmpinând nenumărate dificultăți, și fiind împreună cu cheltueli de transport mari, — această stare de lucruri va avea ca efect o reducere a cantității de spirt produsă, și în același timp o urcare a prețului spiritului produs din pricina regiei mult urcate.

Stabilimentele industriale își procură de prezent cerealele și cartofii din comerț, întocmai ca și în trecut. Procurarea cartofilor și a cerealelor însășare să facă față dificultăților de transport și cheltuelilor urcate. Faptul, că vor fi numai puține ferme care să producă și expedize «cu vagonul», va spori dificultățile procurării și va urca și prețul, cu toate că va oferi materiale inferioare ca calitate. O reducere a producției are deci multă probabilitate. Prețul spiritului și la aceste stabilimente va fi urcat față de trecut, din pricina regiei urcate.

Taxele de spirt formând una din rubricile principale ale impozitelor indirecte, o reducere a producției fabricilor de spirt, reduce și cifra încasărilor pentru stat, ceea ce azi, când visteria țării e goală, e un fapt puțin îmbucurător. Exportul de alcool încă va trebui să sufere o reducere, și anume atât din pricina greutăților de transport, vămi urcate și formalități de tot felul, cât și din cauza prețului urcat, care ne va face imposibilă o concurență cu alte state producătoare (Polonia, Cehoslovacia).

Prin producerea de alcool din fructe, după aceleași norme ca în vechiul regat, atât stabilimentele agricole cât și industriale au primit o lovitură puternică. Toate fabricile și-au redus producția unele chiar

au sistat-o, iar urmarea e o visterie goală și lățirea alcoolismului cu tristul cortegiu de efecte păgubitoare.

Atât arendările forțate cât și fiertul alcoolului din fructe au redus considerabil producția alcoolului; măsura acestei reduceri ne-ar putea-o arăta numai datele statistice, acestea însă nu ne stau la dispoziție și așa mă văd nevoit a mă mărgini la constatări și deducții.

(Va urma).

Chestiunea impozitelor noue.

— Un memoriu. —

În vederea multelor lacune și dispoziții oneroase pentru bănci, ce le conțin proiectele de legi financiare ale dlui Titulescu, în special cele referitoare la impozitele directe, «Solidaritatea» și «Uniunea de control a institutelor de bani din provincie» (Revisionsverband von Provinzkreditanstalten), din Sibiu au prezentat guvernului un memoriu, în care își expun dorințele și obiecțiunile față de acest proiect. Lăsăm să urmeze în întregime acest memoriu:

Subsemnatele: „*Solidaritatea*“ *federala institutelor financiare românești*, ca reprezentanta institutelor de bani românești și «*Uniunea de control a institutelor de bani din provincie*» («*Revisionsverband von Provinzkreditanstalten*») ca reprezentanta institutelor financiare săsești din Ardeal, ne luăm voie a Vă adresa rugăminte, să binevoiți a asculta și considera și părerea institutelor financiare amintite la textuarea definitivă a legii asupra reformei impozitelor directe.

Ne ținem îndreptățiți a Vă adresa aceasta rugăminte nu numai din motivul, că băncile din vechiul regat, respective din capitală — a căroră interese și împrejurări nu sunt întru toate identice cu cele ale institutelor de bani din Ardeal — au fost deja ascultate asupra dorințelor lor; nu numai fiindcă am constatat, la studierea proiectului de lege asupra reformei impozitelor, că au rămas neconsiderate o mulțime de puncte de vedere de interes special pentru noi, — ci și din motive principiale, fiindcă — după părerea noastră — este în interesul statului, ca la crearea unei legi atât de importante, atât de adânc tăietoare în interesele economice ale populației *întregei* țări, precum este reforma impozitelor directe, să nu se treacă simplu peste părerea unor factori economici atât de importanți ai țării, precum sunt băncile din Ardeal.

Vă rugăm deci, Domnule Ministru, ca la textuarea definitivă a legii să binevoiți a ținea cont de dorințele noastre următoare:

I. *Cedula D. (Impozitul pe veniturile întreprinderilor industriale și comerciale).*

1. Considerăm procentul impozitului, în porțiune cu procentul celorlalte impozite cedulare, ca prea urcat; căci nu trebuie uitat, că veniturile societăților și întreprinderilor obligate la dare de seamă

publică sunt cunoscute până la ultimul ban, sunt supuse la impozit și afară de aceasta și la suprataxă conform art. 30.

Suprataxa aceasta — ca impozit suplimentar — este îndreptățită în cazurile, când impozitul cedular *D.* nu se fixează după beneficiul net factic realizat, ci pe bază de evaluare, după coeficientul fixat de comisiune; dar nu și acolo, unde venitul factic este precis cunoscut și supus impozitului.

Din faptul, că în «exemplul de impunere al unei societăți pe acțiuni» comunicat în motivarea legii, la pagina 151, suprataxa aceasta nu este amintită, s'ar putea poate concluda, că proiectul de lege scutește întreprinderile obligate la dare de seamă publică de plata acestei suprataxe.

La tot cazul Vă rugăm a enunța în lege, într'un mod, care să excludă orice dubietate, că întreprinderile, a căror impozit se fixează pe baza bilanțului, sunt scutite de plata suprataxei.

2. Dintre cheltuielile, cari în conformitate cu art. 23 pot fi detruse din venitul brut, lipsesc diferite cheltuieli, cari — dacă înșirarea în art. 23, punctele a)–f) voiește să fie taxativă — trebuie necondiționat trecute în lege. Astfel de poziții de detras sunt:

a) toate veniturile, ce figurează în Contul Profit și Pierdere, după cari s'a plătit ori s'a fixat deja un alt impozit cedular, de exemplu: dobânzile hârtiilor de valoare din portofoliu, supuse la impozit după Cedula *G*; mai departe venitele după case și pământuri supuse impozitului după cedula *A, B, C.* (Motivare: Este una din ideile fundamentale a întregii reforme a impozitelor, ca fiecare venit să fie lovit de un impozit cedular și de impozitul global progresiv; dacă acum acest venit din dobânzi și din imobiliile, supus deja odată impozitului, va mai fi lovit și de impozitul după Cedula *D*, atunci unul și același venit va fi lovit de două impozite cedulare, va să zică este cazul impunerii *duble*;

b) beneficiul reportat din anul precedent;

c) sumele folosite pentru acoperirea de pierderi și detruse dintr'un fond de rezervă.

(Motivare ad *b*) și *c*): Aceste poziții de venituri de fapt nu formează venituri și afară de aceasta sunt deja lovite odată de impozit și anume beneficiul reportat în anul precedent, iar sumele detruse din fondurile de rezervă, cu ocazia trecerii lor din beneficiul net la aceste fonduri.

d) Impozitele și taxele plătite factic în anul de exercițiu.. (Cheltuielile acestea, ce este drept, pot fi subsumate sub punctul *e*) al art. 23 cu titlul «cheltuieli diverse necesare». Totuși va fi consult a enumera taxativ cheltuielile pentru a avea în privința aceasta deplină claritate și a evita după posibilitate, necesitatea unei interpretări.

e) beneficiile rezultate în registre din diferențe de curs. (Creșterea activelor provenită în bilanț din urcarea cursului unei hârtii de valoare, nu este un venit real, ci numai fictiv, care mai curând sau mai

târziu poate să dispară din nou prin scăderea cursului. Asemenea nu este o pierdere reală nici pierderea la curs, ce o prezintă registrele. Ar trebui deci luată în lege dispoziția — cuprinsă în alinea ultimă a §-ului 18 a art. de lege ungar VIII. 1919 — că creșterea sau scăderea cursului hârtiilor de valoare aflătoare în portofoliile întreprinderilor, nu influențează de loc, din punctul de vedere al impunerii, stabilirea venitului impozabil. Drept profit sau pierdere este a se considera numai suma realizată de fapt, în plus sau în minus, față de prețul de cumpărare, cu ocazia vânzării factice a hârtiilor de valoare).

II. *Cedula G, (Impozitul asupra veniturilor valorilor mobiliare, creanțelor, garanțiilor și depozitelor).*

1. Este absolut just, din punctul de vedere al unei impuneri drepte, ca venitul provenit din avere (capital) să fie mai greu lovit de impozit, decât venitul provenit din muncă; este deci just ca veniturile de dobânzi să fie împovărate cu un procent mai urcat, decât celelalte venituri. Cu toate acestea cheia de 15% ni se pare prea urcată, mai ales dacă — precum socotim noi că este corect — se vor reduce celelalte impozite cedulare.

Ne ridicăm glasul împotriva unei impuneri prea mari a capitalului, fiindcă aceasta îndeamnă capitalul a-și căuta refugiu în străinătate, ceea ce ar prezenta un mare desavantaj pentru economia națională a țării, și-așa destul de săracă în capitaluri.

2. Impunerea dividendelor de acțiuni, de părți de fondare (côte) etc., după cedula *G*, înseamnă impunerea dublă a aceluiași venit la una și aceeași persoană.

Un exemplu pentru ilustrarea acestei aserțiuni: Dacă posesorul unei sume de Lei 1 milion întemeiază cu acest capital o fabrică, atunci va avea să plătească după venitul acestei fabrici — afară de impozitul global — singur și numai impozitul după Cedula *D*. Pe când dacă se asociază 1000 de mici capitaliști cu câte 1000 Lei capital și formează o societate pe acțiuni pentru întemeierea aceleiași fabrici, atunci ei au să plătească — după proiectul de lege — odată impozitul după Cedula *D*, după beneficiul net realizat de societatea pe acțiuni și afară de acestea impozitul după Cedula *G*, după dividendă distribuită din același beneficiu.

Dupăce însă societatea pe acțiuni este identică cu totalitatea posesorilor de acțiuni, a căroră parte din beneficiul net realizat de fabrică a fost deja diminuat prin impozitul după Cedula *D*, este evident, că aici avem înaintea noastră cazul unei impuneri *duble*, a unuia și aceluiași venit, la una și aceeași persoană.

Că părerea aceasta a noastră este justă și că dividendele nu cad, nici după natura lor juridică sub Cedula *G*, rezultă și din faptul, că acțiunile nu reprezintă creanțe față de societatea pe acțiuni, după cari aceasta plătește dobânzi, ci sunt numai niște

dovezi, chitanțe, că posesorul lor este comproprietar, cu atâta și atâta parte, la averea societății.

3. Art. 42. 1. a) nu ține seamă de faptul, că în finiturile alipite există, pe lângă emisiunile de hârtii de valoare ale statului, județelor și comunelor, încă și hârtii de valoare emise de societăți private, hârtii, a căror dobânzi sunt scutite de impozitul după dobânzi, prin anumite legi speciale.

Art. de lege ungar, XXX 1888, §-ul 10, alinea 2 scutește de impozitul după dobânzi, cupoanele scrisurilor fonciare, emise de acele institutiv, a căror fond de garanție pentru scrisuri fonciare este de minimal K 3 milioane; asemenea scutește de impozit, în conformitate cu §-ul 22 a acestei legi, și dobânzile obligațiunilor, emise în conformitate cu art. de lege XXX 1897.

Rațiunea acestei scutiri de impozit este de a înlesni institutelor de bani plasarea scrisurilor lor fonciare — rambursabile de regulă în 30—35 de ani, prin sortare — și prin aceste scrisuri fonciare acuirea mijloacelor bănești necesare pentru acordarea de împrumuturi de durată lungă, în scop de clădiri și pentru investițiuni.

Cererea de împrumuturi de durată lungă, în scop de clădiri, este azi mai mare, ca oricând și vânzarea de scrisuri fonciare este unicul izvor de bani din care pot fi satisfăcute aceste cereri.

Dacă scrisurile fonciare, respective dobânzile lor nu vor fi scutite de impozit, consecința va fi că băncile nu vor mai putea plasa scrisurile fonciare. din care motiv nu vor avea puțința de a acorda împrumuturi în scop de clădiri.

Este deci de mare interes public ca scrisurile fonciare să fie libere de impozit și aceasta să se enunțe în lege.

4. Proiectul lovește dobânzile hârtiilor de valoare din străinătate cu impozitul după Cedula G, fără a ține seamă dacă aceste dobânzi au fost deja lovite sau nu de un impozit analog în statul de unde provin.

Intre împrejurări normale punctul acesta de vedere este absolut motivat; cetățenii României să cumpere numai hârtii de valoare românești!

Vă rugăm însă, D-le Ministru, să nu scăpați din vedere, faptul, că Ardealul a aparținut, până de curând, unui alt stat și a fost o consecință naturală a acestei cetățenii de stat, că locuitorii din Ardeal au avut, și au și azi, în posesiunea lor, hârtii de valoare emise în statul căruia i-au aparținut mai înainte. Nu vorbim despre efectele de stat, căci acestea vor fi retrase din circulațiune și înlocuite cu altele; ci despre hârtiile de valoare, emisiune privată, despre scrisurile fonciare, obligațiunile comunale, emise de băncile din Viena și Budapesta, despre împrumuturile comunale, lozuri etc. ungare și austriace, din care se găsesc tocmai în portofoliile băncilor ardeleni sume foarte considerabile și anume în urma împrejurării, că băncile, în interesul mobilității mijloacelor lor, erau con-

strânse a se aproviziona cu astfel de hârtii, prin a căror lombardare la Banca Austro-Ungară își puteau procura ori-când numerarul de lipsă.

A vinde aceste hârtii fără pierdere, este azi cu totul imposibil și astfel posesorii sunt expuși primejdiei sigure, de a plăti după dobânzile lor impozit dublu: odată în statul, căruia îi aparține emitentul și apoi în România.

Noi socotim, că aceasta este o povară prea grea și ar fi nu numai cu dreptate, ci și just ca pentru a evita aceasta impunere dublă, să se enunțe în lege, — presupunând reciprocitatea — că dobânzile hârtiilor de valoare din străinătate sunt scutite de impozitul după Cedula G, dacă:

a) în țara lor de origină au fost deja supuse unui impozit analog;

b) hârtiile de valoare din chestiune formează proprietatea unui locuitor din teritoriile alipite și s'au aflat în posesiunea sa deja pe timpul alipirii Ardealului la vechiul regat.

Art. 45, alinea 2 conține dispoziția, că 15% ale impozitelor, ce se detrag din dobânzile depunerilor spre fructificare și din alte venituri de dobânzi, amintite în alinea 2, a art. 42, se vor plăti prin timbre speciale, ce sunt a se lipi pe documentul de licidare a dobânzilor, și cari vor fi a se anula, la sume până la Lei 25 prin confirmarea de primire a creditorului, iar la sume mai mari prin viza perceptoratului reg. Numai în cazul special, când se plătesc cupoane de dobânzi din străinătate (art. 45, alinea ultimă; art. 47) pot fi nimicite timbrele, în baza unei autorizări speciale din partea ministerului de finanțe, prin însuși institutul licidator.

Trebue să observăm, că abstracțiune făcând dela acest ultim caz, plata impozitelor în forma amintită mai sus, este extrem de îngreunătoare pentru institutiv de bani, este chiar imposibilă fără stingerea circulațiunii.

Deja la licidarea unei sume de interese de Lei 168, după care trebue plătit impozit de Lei 25-20, băncile sunt nevoite să se adreseze perceptoratului; iar licidări de dobânzi, în suma aceasta și preste aceasta sumă, obvin la băncile mai mari uneori foarte numeroase la zi, încât ar trebui să angajeze mai mulți funcționari, cari să nu facă altceva, decât să aducă, din caz în caz, viza perceptoratului! Aceasta, pe lângă că înmulțește lucrul perceptoratelor, și așa supraîncărcate cu lucru și lipsite de personal, mai este greu, și chiar imposibil de executat și din motivul, că în cele mai multe comune mici, perceptorat nu este, iar unde există perceptorate ele stau la dispoziția publicului numai câteva oare din zi.

Cu totul imposibilă este aceasta modalitate de plătire a impozitului cu ocazia *capitalizării intereselor* la bănci, când nu se fac acte speciale despre singuraticile cazuri, pe cari ar putea fi lipite timbrele; partidele (creditorii) încă nu intervin, pentru a putea anula timbrele de impozit, când totuși s'ar fi lipit

timbrele pe vr'un act de manipulațiune internă; iar anularea prin perceptorat este în cazul acesta de-a dreptul un nou sens, lipsind orice acte de licuidare a acestor interese.

Ne luăm deci voie a Vă ruga, să treceți în lege, la art. 45 dispozițiunea, că institutele de bani (precum a fost obiceiul pân'acum după legea ungară) au să plătească impozitele scadente după interesele plătite în trimestrul expirat tot la un pătrar de an, la începutul lui Ianuarie, Aprilie, Iulie și Octomvrie; iar impozitul după interesele capitalizate, în termen de o lună dela capitalizare.

Dela compunerea și prezentarea de borderouri speciale pentru aceste plătiri ar trebui să se abstea, rămânând nealterat dreptul Administrației financiare de a controlă, în caz de nevoie, la institutele plătitoare, exactitatea sumelor plătite.

III. Impozitul progresiv pe venitul global.

Deși părerea noastră este, că toate veniturile unei societăți pe acțiuni aparțin acționarilor și la aceștia vin lovite de impozitul progresiv asupra venitului total, iar societatea însăși nu este supusă acestui impozit progresiv, admitem totuși posibilitatea, că anumite părți ale beneficiului net a unei societăți pe acțiuni, ce nu se distribuie între acționari, ci se adaugă la un fond de rezervă, ar putea să se sustragă dela impozitul global și că, prin urmare, interese fiscale juste, cer ca aceste părți de venituri să fie impuse, dacă și câtă vreme este dată ocazia de a face aceasta.

Ne-am ruga însă, ca dispozițiile privitoare la calcularea acestor impozite să fie redigiate într'atâta mai precis, întrucât din proiectul de lege nu reese clar, ce anume este a se înțelege sub «capitalul persoanelor morale».

Dacă deja se enunță drept principiu fundamental că procentul impozitului trebuie să fie cu atât mai ridicat, cu cât este mai mare beneficiul în raport cu capitalul, prin care a fost realizat, atunci după părerea noastră este de sine înțeles, că, — după ce la realizarea beneficiului net a conlucrat capitalul reprezentat prin fondurile de rezervă — sub «capital» nu se înțelege numai capitalul de acțiuni, ci și rezervele.

Pentru a evita dintru început, orice divergențe de păreri, rugăm a enunța în lege că sub «capitalul» se înțeleg, conform art. 64 punct II, precum și art. 23 alinea ultimă: capitalul de acțiuni, plus toate fondurile de rezervă, va să zică așa numitul «Capitalul propriu» al societății.

IV. Observațiuni generale.

1. Incassarea impozitului după Cedula G. precum și a impozitului după salariile funcționarilor (Cedula F.) cauzează tuturor societăților, îndeosebi însă băncilor atâta muncă în plus, încât le va fi cu neputință a o presta fără angajarea și remunerarea de puteri de muncă special instruite în acest scop.

Ne credem deci îndreptățiți a pretinde, ca drept echivalent a plus = cheltuelilor, ce li-s'a cauzat, să se bonifice băncilor, cel puțin 5% ale impozitelor incassate.

2. Deoarece încă nu ni s'a dat puțința să cunoaștem dispozițiile proiectului de lege privitor la impozitul asupra averii, ne rezervăm a ne face mai târziu observările asupra acestei legi și ne luăm voie a prezenta acum numai următoarea rugăminte:

Vă este de sigur cunoscut, Dle Ministru, că băncile din Ardeal, cari dela unire încoace au să lupte aici cu concurența marilor bănci din capitală nu numai au plătit impozite normale, mai urcate, decât acestea din urmă, ci au fost supuse și la astfel de impozite, cari în vechiul regat preste tot nu au existat; și anume impozitul suplimentar de războiu și impozitul asupra câștigurilor de războiu de 60%.

Pretindem în interesul tratamentului egal ai tuturor cetățenilor României mari, ca în cazul, *când se va încassa dela bănci impozitul asupra averii*, toate sumele ce le-am plătit dela 1 Ianuarie 1919 încoace, sub titlul de impozit, asupra câștigurilor de războiu și de impozit suplimentar de războiu (60%) să ni-se compenseze la impozitul asupra averii.

Rugându-Vă a lua în dreaptă considerare expunerile noastre de mai sus, semnăm

Sibiu, 8 Iunie 1921.

Târgul de mostre din Cluj.

Camera de Comerț și Industrie din Cluj pe baza ordinului Nr. 7586/921 Min. Com., și pe lângă protectoratul Ministerului de Comerț cu colaborarea Camerilor de Comerț și Industrie din Ardeal, Banat și celelalte ținuturi alipite precum și a celor din vechiul Regat, aranjează în Cluj un

Târg de mostre

care se va ținea dela 15 Iulie până la 15 August 1921. Pentru pregătirea și rezolvirea tuturor afacerilor privitoare la acest târg s'a înființat pe lângă Camera de Comerț și industrie un birou special intitulat: Biroul Târgului. La târgul de mostre sunt toți cei interesați invitați de către Camera de Comerț și Industrie.

Insemnătatea târgului de mostre. La târgul de mostre vor fi expuse exclusive numai acele produse de fabrici, de mână economice și industriale cari se pregătesc, se prelucrează sau se transform pe teritoriul României.

Pe lângă însemnătatea economică și culturală târgul mai are o însemnătate deosebită, că pune la vederea comercianților și în genere consumătorilor toate ramurile industriei interne.

Se vor căpăta astfel de mărfuri ușor cari până acum nu au fost pretutindeni cunoscute.

La târgul de mostre printr'o grupare a mărfurilor de aceeași branșă se va putea ușor constata su-

perioritatea sau inferioritatea unora din ele, ceea ce ar fi un îndemn la intensificarea și îmbunătățirea producției.

Târgul de mostre are influință asupra formării prețurilor.

Târgul de mostre are însemnătatea de a încuraja industria, fiindcă forurile competente pe baza experiențelor câștigate se vor convinge, calitatea căror mărfuri ar trebui să fie îmbunătățită și cari se produse sunt acelea cari se pot, ba chiar este necesar de a le spori.

Durata târgului de mostre. Târgul de mostre se deschide la 15 Iulie 1921 la 10 ore a. m. și durează până la 14 August 1921 la 6 ore seare.

Transportarea mărfurilor și aranjarea lor trebuie efectuată dela 1 Iulie până la 10 Iulie.

Târgul va fi deschis zilnic dela oara 9 până seara la 6¹/₂.

Biroul târgului își rezervă dreptul de a face comerț liber cu mărfurile expuse, în ultima săptămână a târgului, cu acea menținere, că mărfurile vândute nu se pot duce de acolo până la sfârșitul târgului.

Demontarea și transportul se va începe cu 15 August, dar necondiționat până la 19 August trebuie să fie terminată.

Locul târgului de mostre. Grupul edificiilor și spațiul liber al colegiului reformat din Cluj (între strada Cogălniceanu și str. Avram Iancu) percum și localitățile cari stau la dispoziție: sale, hale și curți închise, cu o suprafață aproape de 5000 m². Târgul este deci înăuntrul orașului și din centru se poate ajunge în câteva minute.

Gruparea. Produsele industriei care ajung la târgul de mostre, se vor aranja în grupele următoare:

I. Mărfuri de fier și metale, diferite recvizite, echipamente de pompieri, recvizite sanitare și articole trebnice.

II. Mașini, articli electrici, vehicule și căntare etc.

III. Industria de piatră, sticlă și porțelan, și produse de cheramit.

IV. Edificare, materiale de edificare, materiale și echipamente de edificare repentină.

V. Mărfuri de lemn, produsele industriei lemnului.

VI. Mărfuri de piele și hârtie, arte grafice recvizite de fotografiat, articole de lux și juveliere.

Mărfuri împletite și țesute, lucrări de tapetieri, blăni, îmbrăcăminte și articole de gală.

VIII. Articole de alimentație și consumație.

IX. Grupul chimic.

Afară de grupele acestea vor ajunge în grupe separate produsele industriei casnice economice și industriale.

În interiorul unui grup va fi dătătoare de ton aranjarea după branșe. (Va urma).

CRONICĂ.

† Emil Costinescu.

La 11 crt. Sâmbătă după amiază a încetat din viață Emil Costinescu, fost ministru de finanțe în mai multe rânduri.

Cu Emil Costinescu dispărea unul din cei mai pregătiți și iscușiți organizatori ai României moderne dela 1866 până în timpul de față.

Inzestrat cu mult bun simț practic, judecată clară și sigură și mai presus o bogată experiență personală Emil Costinescu a fost forța care a dat direcțiunea economiei noastre naționale.

Născut la 1844 în Iași, fiul arhitectului și fostului prefect cu acelaș nume, el a intrat ca simplu corector la vârstă de 18 ani la ziarul «Românul» al lui C. A. Rosetti, unde în urmă mulțumită priceperii și aptitudinilor sale a devenit redactor și redactor-șef.

E ales pentru prima oară deputat¹ la 1876 și ministru de finanțe la 1902.

A fost directorul Băncii Naționale, fondatorul Băncii Generale Române, autorul legii pentru încurajarea industriei naționale.

El a convertit în condițiuni avantajoase împrumutul de 175 milioane, care apăsă greu pe țară, a pus bugetul pe baze solide, a desființat accizele, a creiat tariful vamal pe care îl avem și azi. Legea fondului comunal îi aparține, precum și legea monopolului cârciumelor și proiectul pentru impozitul progresiv pe venit.

Moare după ce și-a îndeplinit din prisosință datoria de bun Român, în vârstă de 77 ani.

Timbrarea registrelor comerciale și industriale facturi și note de plată.¹ I. Ca întregire la cele cuprinse în punct 1 din circularul Nr. 866—921 dela 5 Aprilie a. c. comunicăm și următoarele:

Notele de plată și facturile extradate de comercianți la alți comercianți (fie angroșiști sau detașiști) sau la diferiți alți cumpărători (fie că se recunoaște prin ele primirea sau achitarea sumei, fie nu) vor fi timbrate *cu 10 bani timbru fiscal*.

Notele de plată și facturile estradate însă autorităților publice (statului, județului sau comunei) sunt considerate ca chitanțe, plătindu-se și percepându-se după acelea taxe sau timbrul echivalent, măsurat legilor regulamentelor și ordonanțelor în vigoare.

II. Registrele cari sunt în folosință și timbrate cu timbre fiscale cu inscripție maghiară se vor considera de bine timbrate și înlocuirea acestor timbre nu se necesită.

Intrucât însă registrele astfel timbrate din diferite motive până acum nu s'a întrebuițat, la caz de întrebuițare vor trebui din nou timbrate cu timbrul

¹ Vezi Gazeta ofic. dto. 4 Iunie a. c. Nr. o. 12294/921.

fiscal român, excepționând registrele cari sunt timbrate la perceptoarele aflătoare pe teritoriul alipit de la Ungaria.

Noi articole libere la import. În «Monitorul Oficial» de azi, Ministerul Industriei și Comerțului publică următoarea deciziune cu privire la import:

Până la noi dispozițiuni se lasă libere la import în conformitate cu decizia ministerială Nr. 87,091/920, articolele prevăzute în tabela B a decretului-lege Nr. 2969/919.

Nr. 18. Ace cu gămălie, spelci, copci, catarama, cârlige de împletit argintate sau aurite.

Nr. 44. Săpunurile de glicerină, precum și cele cu nitro-benzol (migdale mare) și săpunurile de ras în calupuri, paste și prafuri.

Nr. 45. Pălării, șepci, bonete, berete și orice acoperăminte de cap din plușuri și catifele dacă nu sunt de mătase.

Nr. 47. Pielărie de tot felul pentru uzul oame-nilor: geamantănărie, tocărie, săcărie și gieozdănărie, piei de vițel precum și orice fel de piei tăbăcite.

Nr. 56. Tuluri și ghiupure pentru perdele pentru acoperitori de paturi, de mobile, etc., fine adecă cu ochiuri de rețea cu desemnuri cu puncte combinate.

Art. II. Toate țesăturile și confecțiunile cari conțin sub 50 la sută mătase sau orice alt material fără broderii sau dantele lucrate de mână.

Art. III. Cutiile cu necesarii de articole libere la import, chiar dacă sunt combinate cu materii fine.

Art. IV. Intre fructele meridionale uscate sau conservate, trecute prin decretul-lege Nr. 4188/919 din tabela A. Nr. 49 în tabela B, se lasă libere și alunele, migdalele, stafidele, smochinele în păpuși și roșcovele.

Podul peste Borcea, de care depinde întreaga viață economică a Dobrogei, se speră că va fi gata în iarnă. Ultimele părți din acest pod au fost isprăvite în uzinele dela Reșița și vor fi transportate la Fetești.

Lucrările vor începe în Iulie și vor fi terminate în Decembrie.

Până în prezent s'au avansat pentru acest pod 18 milioane lei.

Se crede că cheltuelile lucrărilor se vor urca la 25 milioane lei.

Strângerea coroanelor nestampilate din vechiul regat și Basarabia, după hotărârea Ministerului de finanțe se va face până la 30 Iunie a. c.

Se vor depune până la aceea dată de către bănci și particulari toate coroanele albastre nestampilate ce posedă.

Coroanele adunate se vor alege în două categorii, o categorie acelor emise anterior datei de 27

Octombrie 1918 și alta a celor emise posterior acestei date, după care se vor înainta Ministerului de finanțe.

Unificarea legislației comerciale. La 19, 20 și 21 Iunie va avea loc la Arad o reuniune a camerilor de comerț din România pentru a studia unificarea legislației în materie comercială.

Din partea ministerului de industrie, vor fi delegați d-nii St. Chicoș, directorul general al comerțului, St. Cristodorescu, director și Zabloski și J. Urban, inspectori.

Suprimarea permiselor. Biroul de informațiuni ceho-slovac anunță că autoritățile române au suprimat permisele pentru importăriune și exportăriune, cu orice excepții. Măsura aceasta va intra în vigoare la 1 Iulie în același timp cu noile tarife de vamă provizorii.

Diverse. În județul Băcău piatra a distrus o mare parte din vilele de pe valea Troțului.

Deasemenea în urma unor ploii cu piatră, au fost cauzate stricăciuni în mai multe localități din județele Vlașca, Teleorman, Romanai, Olt și Dolj.

Stricăciunile sunt foarte mari și în unele părți sămănăturile sunt distruse pe jumătate.

Elveția a emis obligațiuni pentru 200 milioane franci. Aceste fonduri sunt destinate la electrificarea căilor ferate ederale.

În Italia s'a hotărât desființarea institutului de schimb, în scopul libertății economice și comerciale și pentru a înlesni mișcarea de import și export.

„Banca Românească” s. a. București și „Lumina” institut de credit și economii s. p. a. în Sibiu.

Inștiințare.

Tribunalul Sibiu secția comercială a aprobat și înregistrat prin deciziunea Nr. F. soc. 273/14/1915 fuziunea băncii «Lumina», institut de credit și economii s. p. a. în Sibiu cu «Banca Românească» s. a. în București, fuziune de care a luat act și Tribunalul Ilfov. În baza pp. 22, și 208 din legea XXXVII din anul 1875 invităm pe toți creditorii băncii «Lumina», institut de credit și economii s. p. a. în Sibiu ca în curs de șase luni socotite dela a treia inserare a acestei înștiințări să-și anunțe pretensiunile lor, față de banca «Lumina» la «Banca Românească» sucursala Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 8 etajul I.

București-Sibiu, în 15 Iunie 1921.

„CODRU“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Lupșa.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului «CODRU», societate pe acții în Lupșa, se convoacă la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 13 Iulie 1921 la 10 ore a. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. *Constituirea biroului (§ 22).*
2. *Constatarea acționarilor prezenți și a reprezentanților (conform §-lui 24).*
3. *Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și darea absolutului.*
4. *Distribuirea venitului curat.*
5. *Deciderea dizolvării institutului și alegerea unei comisiuni de dizolvare.*
6. *Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.*

Lupșa, 8 Iunie 1921.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1920.		Pasiva.	
	Lei	b.		
Casa în număr și 40% Bon	15,641	39	Capital social	15,000—
Cambii escontate	2,147	50	Fond de rezervă	1,783 ⁸⁶
Imprumuturi ipotecare	8,500	—	Depuneri spre fructificare	8,912—
Efecte	1,090	—	Interese transitoare	314 ⁴⁵
«Albina»	18	84	Dididendă neridicată	787 ⁴²
Mobiliar	175	—	Profit curat	750—
10% amortizare	25	150		
	<u>27,547</u> 73			<u>27,547</u> 73

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei	b.		
Interese după depuneri spre fructificare	316	77	Interese dela cambii de bancă	688 ⁵⁸
Spese:			„ dela împrumuturi hipot.	1,290 ⁵⁰
diverse tipărituri	545	50	Proviziuni și alte venituri	260—
salare	200	—		
chirie	100	—		
	<u>845</u> 50			
Dare directă	301	81		
Amortizări din mobiliar	25	—		
Profit curat	750	—		
	<u>2,239</u> 08			<u>2,239</u> 08

Lupșa, la 31 Decembrie 1920.

Pentru contabilitate:

Șpan m. p., director executiv.

DIRECȚIUNEA:

Romul Marcu m. p.   Vasilie Crișan m. p.   Nicolae Sabău m. p.   Panfiliu Giurgiu m. p.
 Vasile Șpan m. p.   Andrei Candrea m. p.   Petru Sabău m. p.

Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și pierderilor pe anul 1920, le-am aflat în cea mai bună ordine; asemenea controlând și propunerile direcțiunii în privința împărțirii venitului curat, suntem de acord cu acelea și propunem a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolut.

Lupșa, la 8 Iunie 1921.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Alecsandru Hățiăgan m. p.   Teodor Achim m. p.   Sebastian Ciapa m. p.